

Warszawa-Lublin, dnia 30 maja 2020 r.

dr hab. Wojciech Szczepan Staszewski
Katedra Prawa Międzynarodowego i Prawa Unii Europejskiej
Instytut Nauk Prawnych
Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji
Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II

RECENZJA

osiągnięć naukowych Pana dr Krzysztofa Urbaniaka, w tym monografii
pt. *Reformy systemu wyborczego do brytyjskiej Izby Gmin w XXI wieku.*
Ciągłość i zmiana w prawie wyborczym i praktyce ustrojowej,
Wydawnictwo Nauka i Innowacje, Poznań 2019, ss. 261
i aktywności naukowej Habilitanta
oraz Jego działalności dydaktycznej, popularyzatorskiej,
w zakresie współpracy naukowej i uzyskanych nagród

1. Uwagi wstępne

Niniejszą recenzję w postępowaniu habilitacyjnym Pana dr. Krzysztofa Urbaniaka przedkładam jako wykonanie decyzji Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów Naukowych z dnia 5 lutego 2020 r., powołującej mnie na recenzenta w celu przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dr. Krzysztofa Urbaniaka w dziedzinie nauk prawnych, w dyscyplinie prawo.

Postępowanie w przedmiotowej sprawie prowadzone jest na mocy art. 16 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1789; dalej: ustawa) w związku z art. 179 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r. poz. 1669 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy „do postępowania habilitacyjnego może zostać dopuszczona osoba, która posiada stopień doktora oraz osiągnięcia naukowe

lub artystyczne, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej lub artystycznej oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową lub artystyczną”. W art. 16 ust. 2 wspomnianej ustawy doprecyzowano, że „osiągnięcie, o którym mowa w ust. 1 może stanowić: 1) dzieło opublikowane w całości lub w zasadniczej części, albo cykl publikacji powiązanych tematycznie; 2) zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne; 3) część pracy zbiorowej, jeżeli opracowanie wydzielonego zagadnienia jest indywidualnym wkładem osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego”. Ustawa, w art. 16 ust. 4 przewiduje, że „minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określi, w drodze rozporządzenia, kryteria oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, biorąc pod uwagę osiągnięcia naukowo-badawcze w dziedzinach nauki i sztuki lub obszarach wiedzy, współpracę międzynarodową, dorobek dydaktyczny i popularyzatorski oraz uzyskane nagrody”. Wynika z tego, że ocenie podlegają następujące zakresy aktywności Habilitantki: 1) osiągnięcia naukowo-badawcze; 2) współpraca międzynarodowa; 3) działalność dydaktyczna i popularyzatorska; 4) uzyskane nagrody.

Spełnieniem upoważnienia wynikającego z art. 16 ust. 4 ustawy jest rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz.U. Nr 196, poz. 1165). W odniesieniu do osiągnięć naukowo-badawczych rozporządzenie rozróżnia kryteria ogólne (dotyczące wszystkich obszarów wiedzy - § 4) i specyficzne (dla poszczególnych obszarów wiedzy - § 3).

Habilitant występuje o nadanie Mu stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk prawnych, które uważane są za nauki społeczne, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych (Dz.U. Nr 179, poz. 1065). Zgodnie z § 3 pkt 2 wrześniowego rozporządzenia, kryteria oceny w zakresie osiągnięć naukowo-badawczych habilitanta obejmują w obszarze nauk społecznych - autorstwo lub współautorstwo publikacji naukowych w czasopiśmie znajdujących się w bazie Journal Citation Reports (JCR) lub na liście European Reference Index for the Humanities (ERIH).

Natomiast kryteria w zakresie osiągnięć naukowo-badawczych habilitanta we wszystkich obszarach wiedzy, zgodnie z § 4 rozporządzenia z dnia 1 września 2011 r., obejmują: 1. autorstwo lub współautorstwo monografii, publikacji naukowych w czasopismach międzynarodowych lub krajowych innych niż znajdujące się w bazach i na liście, o których mowa w przedstawionym powyżej § 3, dla danego obszaru wiedzy; 2. autorstwo lub współautorstwo odpowiednio dla danego obszaru: opracowań zbiorowych, katalogów zbiorów, dokumentacji prac badawczych, ekspertyz, utworów i dzieł artystycznych; 3. sumaryczny impact factor publikacji naukowych według listy Journal Citation Reports (JCR), zgodnie z rokiem opublikowania; 4. liczbę cytowań publikacji według bazy Web of Science (WoS); 5. indeks Hirscha opublikowanych publikacji według bazy Web of Science (WoS); 6. kierowanie międzynarodowymi lub krajowymi projektami badawczymi lub udział w takich projektach; 7. międzynarodowe lub krajowe nagrody za działalność odpowiednio naukową albo artystyczną; 8. wygłoszenie referatów na międzynarodowych lub krajowych konferencjach tematycznych.

Rozporządzenie z dnia 1 września 2011 r. określiło też w § 5 kryteria oceny w zakresie dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej habilitanta. Kryteria te obejmują: 1. uczestnictwo w programach europejskich i innych programach międzynarodowych lub krajowych; 2. udział w międzynarodowych lub krajowych konferencjach naukowych lub udział w komitetach organizacyjnych tych konferencji; 3. otrzymane nagrody i wyróżnienia; 4. Udział w konsorcjach i sieciach badawczych; 5. kierowanie projektami realizowanymi we współpracy z naukowcami z innych ośrodków polskich i zagranicznych, a w przypadku badań stosowanych we współpracy z przedsiębiorcami; 6. udział w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism; 7. Członkostwo w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych; 8. osiągnięcia dydaktyczne i w zakresie popularyzacji nauki lub sztuki; 9. opiekę naukową nad studentami i lekarzami w toku specjalizacji; 10. opiekę naukową nad doktorantami w charakterze opiekuna naukowego lub promotora pomocniczego, z podaniem tytułów rozpraw doktorskich; 11. staże w zagranicznych lub krajowych ośrodkach naukowych lub akademickich; 12. wykonanie ekspertyz lub innych opracowań na zamówienie organów władzy publicznej, samorządu terytorialnego, podmiotów realizujących zadania publiczne

lub przedsiębiorców; 13. udział w zespołach eksperckich i konkursowych; 14. recenzowanie projektów międzynarodowych lub krajowych oraz publikacji w czasopiśmie międzynarodowych i krajowych.

Biorąc powyższe pod uwagę, niniejsza recenzja składa się z trzech zasadniczych części, obejmujących: weryfikację uzyskania stopnia doktora, ocenę osiągnięć naukowych uzyskanych po otrzymaniu stopnia doktora i ocenę aktywności naukowej oraz ocenę działalności dydaktycznej, popularyzatorskiej, w zakresie współpracy naukowej i uzyskanych nagród. Należy przy tym zaznaczyć, że w świetle wymogów ustawy nie wydaje się konieczne opracowanie szczegółowej recenzji monografii, w tym podjęcie polemiki z poglądami Autora, czy dowodzenie zasadności przyjętych założeń bądź ich krytyka, lecz raczej sformułowanie oceny, czy przedstawiony dorobek Habilitanta spełnia określone - celowo zaprezentowane powyżej - kryteria.

2. Wymóg posiadania stopnia doktora

Pan dr Krzysztof Urbaniak ukończył studia prawnicze na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, uzyskując w 2004 r. tytuł magistra prawa. Uzyskał także tytuł magistra nauk politycznych na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu Warszawskiego w 1994 r.

Rada Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego uchwałą z dnia 7 lipca 2010 r. nadała Habilitantowi stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce - na podstawie przedstawionej i obronionej rozprawy doktorskiej pt. „Rządy gabinetu czy premiera? Studium o brytyjskim systemie politycznym i ustroju konstytucyjnym”, napisanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Stanisława Gebethnera. Recenzentami w przewodzie doktorskim byli: prof. UAM dr hab. Tadeusz Wallas i prof. UW dr hab. Zbigniew Kiełmiński. Spełniony zatem został pierwszy z ustawowych warunków, a mianowicie wymóg posiadania stopnia naukowego doktora.

Nadmienić też trzeba, że Habilitant uzyskał również tytuł zawodowy radcy prawnego na podstawie uchwały nr 139/VI/2008 Rady Okręgowej Izby Radców

Prawnych w Poznaniu z dnia 4 czerwca 2008 r. w sprawie wpisu na listę radców prawnych.

Od marca 1995 r. do września 2008 r. Pan dr Krzysztof Urbaniak pracował w Zakładzie Systemów Politycznych Instytutu Nauk Politycznych Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego. Z kolei od października 2010 r. jest zatrudniony w Zakładzie Systemów Politycznych Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

3. Ocena osiągnięć naukowych uzyskanych po otrzymaniu stopnia doktora i ocena aktywności naukowej

3.1. Ocena osiągnięcia naukowego określonego w art. 16 ust. 2 ustawy

Pan dr Krzysztof Urbaniak wskazał książkę pt. „Reformy systemu wyborczego do brytyjskiej Izby Gmin w XXI wieku. Ciągłość i zmiana w prawie wyborczym i praktyce ustrojowej”, Wydawnictwo Nauka i Innowacje, Poznań 2019 (ss. 261) jako osiągnięcie naukowe. Recenzentem wydawniczym była: prof. UAM dr hab. Hanna Suchocka.

Powyższe opracowanie niewątpliwie ma charakter monograficzny i można zauważyć, że jej już wstępna analiza pozwala stwierdzić, że problematyka podjętych w niej badań łączy w sobie dwa główne obszary zainteresowań naukowych Habilitanta.

We wstępie opracowania Autor słusznie zauważa, że „problematyka wyborów i reguł ich przeprowadzania jest jedną z podstawowych materii podlegających badaniu na gruncie prawa konstytucyjnego”. Można zatem stwierdzić, że monografia dotyczy problematyki, która zarówno w ujęciu teoretycznym, jak też z punktu widzenia praktyki stosowania prawa, jest doniosła i zasługuje na pogłębioną refleksję naukową. Wypada także zgodzić się z Habilitantem, że jest to zagadnienie bardzo wrażliwe, a „sposób ukształtowania zasad rządzących procesem wyborczym, a w szczególności forma systemu wyborczego sensu stricto, decydującego o ustaleniu wyników wyborów, należy do spraw o fundamentalnym znaczeniu w każdym państwie o ustroju demokratycznym”.

Autor w recenzowanej rozprawie, w której przedstawia reformy systemu wyborczego do brytyjskiej Izby Gmin w XXI w., próbuje udzielić odpowiedzi na pytanie o skalę zmian przeprowadzonych w brytyjskim prawie wyborczym w pierwszych dwóch dekadach XXI wieku. Zauważa przy tym, że często wyrażane są opinie, że „brytyjski system wyborczy skutecznie opiera się większym zmianom i pozostaje w podstawowym zakresie niezmienny od dekad”. Dlatego można przychylić się do stanowiska Autora, że ważne jest „zbadanie natury wprowadzonych reform” i to „szczególnie z punktu widzenia zachowania ciągłości instytucjonalnej i prawnej systemu wyborczego, sięgającego korzeniami średniowiecza”.

W pracy poddano ocenie hipotezę, że „w systemie tym z jednej strony szanuje się tradycję i ukształtowane przez wieki zasady, z drugiej zaś czyni się zadość zmieniającym się wymaganiom życia politycznego i społecznego”, a podstawą do prowadzonych rozważań jest stwierdzenie, że „brytyjski system wyborczy zachowuje niespotykaną ciągłość instytucji, ale cechuje go także pragmatyzm i elastyczne dostosowanie się do zmieniającej się sytuacji społecznej i politycznej”. Tak skonstruowana teza rodzi pytanie o „niespotykaną ciągłość”, co Autor przez nią rozumie - niespotykaną w stosunku do czego.

Autor we wstępie dodaje też, że „wynik referendum w sprawie reformy systemu wyborczego każe także postawić hipotezę o pragmatycznym konserwatyzmie brytyjskiego społeczeństwa w sprawach ustrojowych”. Podkreśla, że „gotowi są oni na wprowadzenie nowych instytucji prawnych jedynie w sytuacji, w której uważają je za zrozumiałe, korzystne i niezbędne”.

Całość rozważań ujęto w sześciu rozdziałach, które zostały zatytułowane: rozdział I - System wyborczy do Izby Gmin; rozdział II - Zasada większości względnej. Założenia, praktyka ustrojowa i próba zmian; rozdział III - Instytucja kadencji oraz spór o sposób regulacji pełnomocnictw Izby Gmin; rozdział IV - Okręgi wyborcze a realizacja zasady równości materialnej; rozdział V - Upowszechnienie głosowania korespondencyjnego oraz rozdział VI - Instytucja *recall election* jako mechanizm odwołania posła do Izby Gmin.

Pomijam prezentację zawartości poszczególnych rozdziałów, gdyż zostało to uczynione szczegółowo przez Autora we wstępie opracowania (s. 10-13). Chciałbym przy tym zaznaczyć, że każdy z rozdziałów został zakończony podsumowaniem, w którym ujęto wnioski płynące z prowadzonych rozważań

w poszczególnych częściach pracy. Już sam pobieżny przegląd spisu treści wskazuje, że poszczególne jednostki redakcyjne są raczej krótkie, konkretne, logicznie wypływające jedne z drugich, co zapowiada pewną dynamikę w treści i analizie poruszanych problemów. Taką ocenę potwierdza późniejsze, bliższe już zapoznanie się z ocenianą monografią. Struktura pracy jest zatem poprawna i czytelna. Naturalnie, zawsze można mieć co do tego osobiste obiekcje, wynikające chociażby z nieco odmiennego spojrzenia na poszczególne zagadnienia. Należy jednak stwierdzić, że przyjęty przez Autora schemat jest odzwierciedleniem pewnej, konsekwentnie realizowanej koncepcji, mającej potwierdzić słuszność głównego założenia pracy, o którym już wspominałem. Szkoda, że Habilitant nie zechciał zamieścić uwag wstępnych do poszczególnych rozdziałów, w których dokonałby wprowadzenia do rozważań zawartych w odrębnych częściach pracy, co bez wątpienia wpłynęłoby korzystnie na odbiór prowadzonych analiz.

Dokonując oceny pracy należy podkreślić, że dr Krzysztof Urbaniak zaprezentował w swojej pracy bardzo interesującą i aktualną problematykę badawczą. Dodać też trzeba i wymaga to podkreślenia, że w polskiej literaturze nie było do tej pory monograficznego opracowania poświęconego zmianom zachodzącym w brytyjskim prawie wyborczym. Znane są jedynie prace poświęcone wybranym aspektom wspomnianych zagadnień, a zatem opracowanie autorstwa Pana dr K. Urbaniaka wypełnia w tym zakresie istniejącą lukę. Monografia bez wątpienia jest istotna i aktualna dla polskiej nauki prawa konstytucyjnego (zarówno z teoretycznego i praktycznego punktu widzenia) m.in. ze względu na toczony dyskurs nt. funkcjonowania prawa wyborczego w Polsce.

Rozważania merytoryczne Habilitanta odzwierciedlają skalę i znaczenie problemów, jakie wynikają dla każdego badacza z problematyki prawa wyborczego. Wiedza dr K. Urbaniaka na ten temat jest niezwykle obszerna, ale również szczegółowa i precyzyjna. Zaprezentowane w monografii rozważania świadczą bez wątpienia o kompetencjach merytorycznych Autora w tej dziedzinie i szerzej - w zakresie prawa konstytucyjnego, których źródłem są w dużej mierze uwidocznione: doświadczenie naukowe i pasja badawcza - problematyka ta jest od wielu lat analizowana przez Habilitanta.

W pracy znajdują się sporadycznie pewne nieścisłości językowe, czy nieprecyzyjne sformułowania (np. kiedy pisze o przeprowadzonych reformach

w latach 1832-1885 stwierdza: „[...] Jednocześnie obniżono cenzus majątkowy, pozostawiając go nadal na dość wysokim poziomie [...]”/s.17/). Nie wpływają one na bardzo pozytywną i wysoką ocenę merytoryczną pracy, która została przygotowana w sposób staranny.

Autor zastosował w pracy prawidłowe metody badawcze. Dokonał niezwykle starannej kwerendy naukowej - wykorzystał bogatą literaturę przedmiotu oraz liczne źródła, a także liczne opracowania i analizy znajdujące się w internecie, w tym w serwisie internetowym parlamentu brytyjskiego.

Należy stwierdzić, że Autor zrealizował zamierzone cele, a formułowane przez Niego oceny i wnioski są konstruowane w sposób przejrzysty i jednoznaczny. Zaprezentowane wnioski i oceny cząstkowe, zamieszczone w poszczególnych rozdziałach monografii, a także uwagi i wnioski końcowe są rezultatem bardzo dobrej znajomości problematyki. Można zatem skonstatować, że przyjęte metody badawcze oraz właściwie dobrane źródła umożliwiły wyczerpujące przeanalizowanie bardzo istotnych zagadnień dotyczących reformy systemu wyborczego do Izby Gmin w XXI w.

Stwierdzam, że ocena wskazanego osiągnięcia naukowego, zgodnie z art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy, jest jednoznacznie pozytywna oraz że recenzowaną rozprawę można uznać za osiągnięcie stanowiące wkład w rozwój prawa.

3.2. Ocena pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

Dokonując wstępnej oceny pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych Habilitanta, można stwierdzić, że pod względem ilościowym dorobek Pana dr. Krzysztofa Urbaniaka jest stosunkowo duży i cechuje go różnorodność form.

W przygotowanym zestawieniu wykazał, że jest redaktorem lub współredaktorem następujących opracowań:

1. (wspólnie z: A. Materską-Sosnowską), *Konstytucja - wybory - partie*, Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa 2013, s. 321;

2. *Skarga konstytucyjna. Zagadnienie teorii i praktyki*, Wydawnictwo Nauka i Innowacje, Poznań 2015, s. 295;

3. *Pytania prawne sądu do Trybunału Konstytucyjnego. Wybrane zagadnienia*, Wydawnictwo Nauka i Innowacje, Poznań 2016, s. 300;

4. (wspólnie z: S. Patyrą, M. Sadowskim), *Konstytucja w państwie demokratycznym*, Wydawnictwo Nauka i Innowacje, Poznań 2017, s. 439;

5. „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2018, nr 1, s. 250;

6. „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2018, nr 4, s. 314;

7. *Pytania prawne sądu do Trybunału Konstytucyjnego. Wybrane zagadnienia*, wyd. 2, Wydawnictwo Nauka i Innowacje, Poznań 2018, s. 328;

8. (wspólnie z: T. Wallasem, K. Hajderem), *Człowieka, gospodarka, społeczeństwo. Księga Jubileuszowa dedykowana Profesorowi Jerzemu Babiakowi*, Wydawnictwo Naukowe WNPiD UAM, Poznań 2019, s. 649.

Z zestawienia wynika, że był redaktorem lub współredaktorem monografii wieloautorskich oraz dwóch numerów cenionego czasopisma pt. „Polski Przegląd Konstytucyjny”. Należy jednak zauważyć, że nie wszystkie wskazane prace można zaliczyć jako odrębne pozycje, biorąc pod uwagę fakt, że w wykazie widnieją dwa wydania jednego opracowania (pierwsze wydane w 2016 r., a drugie w 2018 r.). Trudno odnieść się do różnic pomiędzy pierwszym i drugim wydaniem (pierwsze nie zostało dołączone do dokumentacji, a różnica pod względem objętości wynosi 28 stron). Pewne zastrzeżenia budzi także fakt pominięcia informacji o wkładzie Habilitanta w przypadku opracowań, w których był On współredaktorem.

Habilitant jest, jak wynika z przedstawionego wykazu publikacji, autorem lub współautorem szesnastu artykułów w czasopismach:

1. *Premier w systemie organów władzy wykonawczej w Wielkiej Brytanii*, „Biuletyn Rady Legislacyjnej” 1994, nr 2, s. 228-243;

2. (wspólnie z: S. Gebethnerem), *Przyszły polski system wyborczy do Parlamentu Europejskiego w świetle prawa wspólnotowego i analizy prawnoporównawczej*, „Przegląd Legislacyjny” 2003, nr 1, s. 13-37;

3. *Prawa wyborcze obywateli Unii Europejskiej w wyborach do Parlamentu Europejskiego*, „Przegląd Europejski” 2003, nr 2, s. 87-102;

4. (wspólnie z: S. Sulowskim), *Europa-Wahlen in Polen*, Europawahlen 2004 in Ostmitteleuropa, „Studien des Instituts für den Donauraum und Mitteleuropa” 2004, nr 3;

5. *Solidarna odpowiedzialność rządu w Wielkiej Brytanii*, „Ius et Administratio” 2005, nr 1, s. 133-152;

6. *Parytety i kwoty wyborcze a Konstytucja RP*, „Przegląd Politologiczny” 2011, nr 2, s. 67-78;

7. *Okręg wyborczy w świetle samorządowego prawa wyborczego*, [w:] A. Masterska-Sosnowska, T. Słomka (red.), *Polskie wybory 1991-2011*, „Studia Politologiczne” 2011, vol. 22, s. 177-192;

8. *2010 proposal for a modification of the electoral system for elections to the European Parliament*, [w:] *Europe and the World at the beginning of the XXI Century*, „Studies of Economic and Social Processes” 2011, s. 59-71;

9. *Prawo o wyborze papieża po nowelizacji z 2007 roku*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2014, nr 2, s. 289-308;

10. *Płeć a realizacja praw wyborczych*, „Wrocławskie Studia Erazmiańskie” 2015, t. IX, s. 15-62;

11. *Glosa do wyroku Wysokiego Trybunału, Wydział Ławy Królewskiej (High Court of Justice. Queen's Bench Division Court) z dnia 3 listopada 2016 r.*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2016, nr 5, s. 311-319;

12. *Prawne i praktyczne aspekty zebrania podpisów jako element prawa zgłaszania kandydata w wyborach prezydenckich. Uwagi de lege lata i de lege ferenda*, [w:] T. Słomka (red.), *Instytucja prezydenta w Trzeciej Rzeczypospolitej. Model konstytucyjny i praktyka polityczna*, „Studia Politologiczne” 2016, vol. 42, s. 75-126;

13. *The Harmonization of the electoral law for elections to the European Parliament. Selected Issues*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2016, nr 6, s. 95-113;

14. *The Division of Competence in the Areas of State Security and Foreign Affairs within the Executive Branch in Light of the 1997 Constitution of the Republic of Poland*, „Przegląd Strategiczny” 2017, s. 209-222;

15. *Wybory jako demokratyczny sposób kreowania organów władzy publicznej a dobro wspólne*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2015, t. VI, s. 59-105;

16. *Zasada proporcjonalności w samorządowym prawie wyborczym*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2018, nr 4, s. 37-56.

Z powyższego zestawienia wynika, że w wykazie Habilitant umieścił także publikacje, które ukazały się przed uzyskaniem stopnia doktora - dotyczy

to pierwszych pięciu pozycji. Biorąc pod uwagę fakt, że dokonując oceny bierze się pod uwagę osiągnięcia po uzyskaniu stopnia doktora, to można stwierdzić, że należy uwzględnić pozycje od 6 do 16. Należy też zauważyć, że nie wszystkie można potraktować jako artykuły naukowe, jedna z wykazanych publikacji jest glosą. Zatem można stwierdzić, że Pan dr Krzysztof Urbaniak opublikował po uzyskaniu stopnia doktora dziesięć artykułów w czasopismach, a ukazały się one w następujących periodykach: „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” (3), „Studia Politologiczne” (2); „Przegląd Politologiczny” (1); „Przegląd Strategiczny” (1), „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” (1), „Studies of Economic and Social Processes” (1); „Wrocławskie Studia Erazmiańskie” (1).

Nie opublikował żadnego tekstu w czasopismach znajdujących się w bazie Journal Citation Reports (JRC) lub na liście European Reference Index for the Humanities (ERIH).

Część artykułów opublikowanych przez Habilitanta w czasopismach, ukazała się w periodykach specjalistycznych z zakresu nauk o polityce i widać, po zapoznaniu się z ich treścią, że zagadnienia prawne były w nich traktowane czasami jako „drugoplanowe”.

Habilitant w przedstawionej dokumentacji wykazał także artykuły/rozdziały w pracach zbiorowych, jak też hasła słownikowe. Należy mieć na względzie, o czym wspominam też wcześniej, że biorąc pod uwagę obowiązujące przepisy ocenie podlegają tylko prace opublikowane po uzyskaniu stopnia doktora. Pan dr K. Urbaniak w przedstawionej dokumentacji przedstawił pełną listę artykułów/rozdziałów w pracach zbiorowych, a zatem także i te, które ukazały przed uzyskaniem stopnia doktora. Dotyczy to także haseł w Słowniku Szkolnym - Państwa Świata (red. T. Mołdowa, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1998), które - biorąc pod uwagę datę wydania opracowania - nie mogą być liczone do „pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych”. Dodam, że w mojej ocenie hasła te należałoby zaliczyć, gdyby ukazały się po uzyskaniu stopnia doktora, do dorobku popularyzatorskiego.

Biorąc powyższe pod uwagę, ocenie podlegają wskazane w dokumentacji następujące rozdziały w monografiach wieloautorских:

1. *Projekt bezpośrednich wyborów do brytyjskiej Izby Lordów*, [w:] A. Stelmach (red.), *Prawo wyborcze i wybory. Doświadczenia dwudziestu lat*

procesów demokratyzacyjnych w Polsce, Wydawnictwo Naukowe WNPiD UAM, Poznań 2010, s. 271-281;

2. *Główne kierunki ewolucji samorządowego prawa wyborczego w Polsce w latach 1990-2010*, [w:] J. Babiak, A. Ptak (red.), *Władza lokalna w procesie transformacji systemowej*, Wydawnictwo Naukowe WNPiD UAM, Kalisz-Poznań 2010, s. 69-85;

3. *Konstytucyjne ramy kształtowania ustroju rolnego w Polsce*, [w:] J. Babiak (red.), *Rolnictwo Wielkopolski w dwudziestoleciu 1990-2010*, Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, Wielkopolska Wyższa Szkoła Społeczno-Ekonomiczna w Środzie Wielkopolskiej, Środa Wielkopolska-Szreniawa 2011, s. 29-37;

4. *Electoral Gender Quota Systems in European Perspective. The Principle of Equality versus Compensatory Measures*, [w:] I. Andruszkiewicz, A. Balczyńska-Kosman (eds.), *Some Issues on Women in Political Media and Socio-economic Space*, Faculty of Political Science and Journalism Adam Mickiewicz University, Poznań 2012, 29-39;

5. *Ewolucja zaplecza doradczo-urzędniczego premiera jako element redefinicji brytyjskiego system rządów*, [w:] T. Mołdowa, J. Szymanek, M. Mistygacz (red.), *Parlamentarny system rządów. Teoria i praktyka*, Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa 2012, s. 259-271;

6. *Ramy prawne prowadzenia kampanii wyborczej do organów samorządu terytorialnego (wybrane zagadnienia)*, [w:] B. Nitschke, K. Glinka (red.), *Promocja i rywalizacja na poziomie samorządu terytorialnego*, Instytut Politologii Uniwersytetu Zielonogórskiego, Wydawnictwo Majus, Zielona Góra 2012, s. 64-81;

7. *Ewolucja pozycji i kompetencji Trybunału Konstytucyjnego w Polsce po 1989 roku (wybrane zagadnienia)*, [w:] A. Stelmach (red.), *Przemiany demokratyczne w Polsce*, Wydawnictwo Naukowe WNPiD UAM, Poznań 2013, s. 141-158;

8. *Hung Parliament. Konstytucyjne zasady tworzenia rządu przy braku jednopartyjnej większości parlamentarnej w brytyjskiej Izbie Gmin*, [w:] A. Materska-Sosnowska, K. Urbaniak (red.), *Konstytucja - wybory - partie*, Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa 2013, s. 163-181;

9. *W sprawie europejskiej nowelizacji Konstytucji RP*, [w:] J. Babiak (red.), *10 lat Polski w Unii Europejskiej*, Wielkopolska Wyższa Szkoła Społeczno-Ekonomiczna, Poznań-Środa Wielkopolska 2014, s. 215-236;

10. *Okręg wyborczy a realizacja zasady proporcjonalności i równości wyborów*, [w:] B. Banaszak, A. Bisztyga, A. Feja-Paszkiewicz (red.), *Aktualne problemy prawa wyborczego*, seria: Acta Iuridica Lebusana, vol. 1, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra 2015, s. 423-437;

11. *Wybór sędziów Trybunału Konstytucyjnego w świetle Konstytucji PRL oraz Konstytucji RP*, [w:] A. Materska-Sosnowska, T. Słomka (red.), *Konstytucje polskie z 1952 i 1997 roku: tradycja, instytucje, praktyka ustrojowa*, Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa 2015, s. 160-175;

12. *Model polskiej skargi konstytucyjnej na tle porównawczym*, [w:] K. Urbaniak (red.), *Skarga konstytucyjna. Zagadnienia teorii i praktyki*, Wydawnictwo Nauka i Innowacje, Poznań 2015, s. 11-35;

13. *Trybunał Konstytucyjny jako sąd konstytucyjny*, [w:] K. Urbaniak (red.), *Pytania prawne sądu do Trybunału Konstytucyjnego. Wybrane zagadnienia*, Wydawnictwo Nauka i Innowacje, Poznań 2016, s. 15-42;

14. *Podmiotowa przesłanka pytania prawnego*, [w:] K. Urbaniak (red.), *Pytania prawne sądu do Trybunału Konstytucyjnego. Wybrane zagadnienia*, Wydawnictwo Nauka i Innowacje, Poznań 2016, s. 127-146;

15. *Zasady podziału władzy w Wielkiej Brytanii*, [w:] S. Grabowska, R. Grabowski (red.), *Zasady podziału władzy we współczesnych państwach europejskich*, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2016, s. 88- 103;

16. *Determinanty prawne, zwyczajowe i polityczne obsadzania urzędu sędziego Sądu Najwyższego Stanów Zjednoczonych*, [w:] J. Adamkowski, K. Kakareko, T. Wallas (red.), *Między Klio a Themis. Księga dedykowana Profesorowi Jackowi Sobczakowi*, Wydawnictwo Naukowe Silva Rerum, Warszawa-Poznań 2016, s. 949-957;

17. *Wielka Brytania*, [w:] J. Szymanek (red.), *Niedemokratyczne wymiary demokratycznych wyborów*, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2016, s. 455-484;

18. *Standardy europejskiej zasady równości wyborów a polskie prawo wyborcze i praktyka ustrojowa*, [w:] J. Jaskiernia, K. Spryszak (red.), *Dwadzieścia*

lat obowiązywania Konstytucji RP. *Polska myśl konstytucyjna a międzynarodowe standardy demokratyczne*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2017, s. 510-524;

19. *Immunitet parlamentarny w Wielkiej Brytanii*, [w:] S. Grabowska, J. Juchniewicz (red.), *Immunitet parlamentarny w wybranych państwach europejskich*, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2017, s. 310-322;

20. *Konstytucyjna zasada proporcjonalności wyborów i jej implementacja w prawie wyborczym do Sejmu RP*, [w:] S. Patyra, M. Sadowski, K. Urbaniak (red.), *Konstytucja w państwie demokratycznym*, Wydawnictwo Nauka i Innowacje, Poznań 2017, s. 211-241;

21. *Wybór spikera brytyjskiej Izby Gmin w świetle prawa, zwyczajów i praktyki parlamentarnej*, [w:] R. Balicki, M. Jabłoński (red.) *Dookoła Wojtek... Księga pamiątkowa poświęcona Doktorowi Arturowi Wojciechowi Preisnerowi*, E-Wydawnictwo. Prawnicza i Ekonomiczna Biblioteka Cyfrowa, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2018, s. 633-644;

22. *Między kulturą polityczną a kulturą prawną. O roli i znaczeniu konwenansów konstytucyjnych w ustroju Wielkiej Brytanii*, [w:] A. Stelmach, M. Lorenc, M. Łukaszewski (red.), *Kultura polityczna. W poszukiwaniu nowego paradygmatu. Księga Jubileuszowa dedykowana Profesorowi Tadeuszowi Wallasowi*, Wydawnictwo Naukowe WNPiD UAM, Poznań 2018, s. 329-336;

23. *Trybunał Konstytucyjny jako sąd konstytucyjny*, [w:] K. Urbaniak (red.), *Pytania prawne sądu do Trybunału Konstytucyjnego. Wybrane zagadnienia*, wyd. 2, Wydawnictwo Nauka i Innowacje, Poznań 2016, s. 15-42;

24. *Podmiotowa przesłanka pytania prawnego*, [w:] K. Urbaniak (red.), *Pytania prawne sądu do Trybunału Konstytucyjnego. Wybrane zagadnienia*, wyd. 2, Wydawnictwo Nauka i Innowacje, Poznań 2016, s. 127-146;

25. *Geneza polskiego systemu wyborczego do Parlamentu Europejskiego*, [w:] T. Wallas, K. Urbaniak, K. Hajder (red.), *Człowiek, gospodarka, społeczeństwo. Księga Jubileuszowa dedykowana Profesorowi Jerzemu Babiakowi*, Wydawnictwo Naukowe WNPiD UAM, Poznań 2019, s. 552-562.

Z zestawienia wynika, że jako odrębne publikacje wykazano dwa rozdziały (artykuły), które ukazały się w dwóch wydaniach opracowania: K. Urbaniak (red.), *Pytania prawne sądu do Trybunału Konstytucyjnego. Wybrane zagadnienia* (wyd. 1 - 2016; wyd. 2 - 2018). Biorąc pod uwagę niewielkie różnice pomiędzy nimi

(pierwszym a drugim wydaniem), trudno rozdziały opublikowane w drugim wydaniu zaliczyć do nowych publikacji, stąd można stwierdzić, że Habilitant opublikował dwadzieścia trzy rozdziały w monografiach wieloautorskich (pracach zbiorowych).

Habilitant jest także autorem trzech recenzji, które zostały opublikowane w „Przeglądzie Sejmowym” (1) oraz w „Przeglądzie Prawa Konstytucyjnego” (2). Wykazał też w spisie publikacji naukowych dwa „głosy w dyskusji” oraz przygotowane we współautorstwie z: A. Materską-Sosnowską: *Życie i dzieło* w Księdze przygotowanej dla uczczenia Pana Profesora Stanisława Gebethnera [A. Masterska-Sosnowska, K. Urbaniak (red.), *Konstytucja - wybory - partie*, Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa 2013], jak też dwa opracowania mające raczej charakter informacyjny niż naukowy i jak sam Autor wspomina w dokumentacji, że zostały one opublikowane w podręczniku [1. *System instytucjonalny Unii Europejskiej*, 2. *Unia Europejska - wymiar gospodarczy*, ukazały się w: J. Babiak, W. Borejko, A. Kisiółek (red.) *Wybrane zagadnienia gospodarki Polski i Ukrainy*, Wielkopolska Wyższa Szkoła Społeczno-Ekonomiczna w Środzie Wielkopolskiej, Międzynarodowy Uniwersytet Nauk Ekonomicznych i Humanistycznych w Równem, Środa Wielkopolska-Równe 2018, s. 38-63, s. 64-77]. Można je jedynie zaliczyć do publikacji popularyzujących naukę.

Stąd też twierdzenie w autoreferacie, że przygotował 66 pozycji naukowych, z tego 50 po uzyskaniu stopnia doktora wydaje się trochę na wyrost.

Dodam też, że Habilitant nie przedstawił, co jest uchybieniem, oświadczenia o jego wkładzie pracy w przygotowane wspólnie z A. Materską-Sosnowską opracowanie, o którym wspominam wyżej.

Pan dr Krzysztof Urbaniak - po uzyskaniu stopnia doktora - prowadził badania naukowe w kilku obszarach badawczych, przy czym - jak sam wspomina jeden z nich jest kontynuacją rozpoczętych badań wcześniej. W autoreferacie wskazał: system konstytucyjny Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, prawo wyborcze oraz władzę sądowniczą.

Habilitant nie przedstawił w przygotowanej dokumentacji informacji o sumarycznym *impact factor* publikacji naukowych według *listy Journal Citation Reports* (JCR), zgodnie z rokiem opublikowania, a także liczby cytowań publikacji według bazy *Web of Science* (WoS) oraz w indeksie Hirscha opublikowanych

publikacji według bazy WoS. Nie przedstawił nawet liczby cytowań publikacji według bazy Google Scholar oraz indeksu Hirscha według bazy Google Scholar.

Uwzględniając powyższe uwagi dotyczące niewłaściwego zakwalifikowania niektórych publikacji - pomijając je oraz zaliczając do innego rodzaju działalności - stwierdzam, że prace wliczone przeze mnie do „pozostałych osiągnięć naukowych”, odpowiadają standardom wymagań stawianym w postępowaniu habilitacyjnym - dorobek ten jest wartościowy oraz cechuje go różnorodność form. Publikacje Pana dr. K. Urbaniaka dotyczą aktualnych i istotnych zagadnień z zakresu prawa konstytucyjnego. Dorobek ten w dużej mierze dotyczy głównego nurtu badawczego, a więc zagadnień z zakresu konstytucyjnego systemu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej. Wartościowe są publikacje Habilitanta i z pozostałych obszarów, dotyczące szeroko rozumianego prawa wyborczego oraz władzy sądowniczej. W każdym z wyodrębnionych obszarów badawczych znajdują się publikacje będące efektem systematycznej i kilkuletniej pracy nad istotnymi zagadnieniami prawa konstytucyjnego.

Stwierdzam, że dorobek Pana dr. Krzysztofa Urbaniaka jest spójny oraz wnosi nowe treści do badanych obszarów, a także widać w nim rozwój naukowy Autora.

Dodać należy, że wyniki prowadzonych badań w ramach wskazanych wyżej obszarów, Habilitant prezentował podczas licznych konferencji naukowych. Z przedstawionej dokumentacji wynika, że wygłosił ponad sześćdziesiąt referatów na konferencjach naukowych, w tym kilka na konferencjach międzynarodowych.

Pan dr Krzysztof Urbaniak nie kierował międzynarodowymi lub krajowymi projektami badawczymi i nie brał udziału w takich projektach.

Uwzględniając ww. efekty badań prowadzonych przez Habilitanta, a także Jego pozostałą aktywność naukową (uczestnictwo w licznych konferencjach naukowych) oceniam pozytywnie ten obszar naukowej działalności Pana dr. Krzysztofa Urbaniaka.

4. Ocena działalności dydaktycznej, popularyzatorskiej, w zakresie współpracy naukowej i uzyskanych nagród

Pan dr Krzysztof Urbaniak wykazał się nie tylko udziałem w licznych konferencjach naukowych, ale także ich organizacją. Organizował ponadto konferencje naukowo-szkoleniowe. Od 2010 r. jest członkiem Komitetu

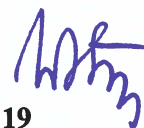
Organizacyjnego Seminarium Badaczy Prawa Konstytucyjnego, organizującego dwa razy w roku konferencje, stanowiące forum wymiany naukowej środowiska konstytucjonalistów. Pełniąc funkcję przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego lub koordynatora zorganizował 14 konferencji naukowych lub naukowo-szkoleniowych. Organizując te przedsięwzięcia naukowe oraz naukowo-szkoleniowe współpracował z licznymi instytucjami, w tym m.in. Państwową Komisją Wyborczą, Krajowym Biurem Wyborczym, Instytutem Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk, Naczelną Radą Adwokacką.

Habilitant nie wykazał uczestnictwa w programach europejskich i innych programach międzynarodowych lub krajowych, jak też nie kierował projektami realizowanymi we współpracy z naukowcami z innych ośrodków polskich i zagranicznych.

Habilitant bierze zaś udział w pracach Komitetów Redakcyjnych dwóch czasopism: „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” (członek Kolegium Redakcyjnego od 2012 r.) oraz „Radca Prawny. Zeszyty Naukowe”. Jest członkiem trzech towarzystw naukowych: Polskiego Towarzystwa Prawa Konstytucyjnego, Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych oraz Polskiego Towarzystwa Legislacyjnego.

W dokumentacji nie zostały przedstawione informacje nt. zajęć, które Habilitant prowadził w jednostkach, w których był i jest zatrudniony, a przypominę, że w latach 1995-2008 pracował w Zakładzie Systemów Politycznych Instytutu Nauk Politycznych Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW, a od 2010 r. jest zatrudniony w Zakładzie Systemów Politycznych Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM, co pozwala przypuszczać, że realizował proces dydaktyczny.

Pan dr Krzysztof Urbaniak w ramach pracy na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM sprawował opiekę nad studentami, przygotowującymi prace licencjackie - do 2018 r. był promotorem 17 prac dyplomowych. Pełni także rolę promotora pomocniczego w trzech przewodach doktorskich na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM. Wypada też wspomnieć, że w ramach aktywności w samorządzie zawodowych radców prawnych sprawuje opiekę nad rozwojem zawodowym aplikantów radcowskich. Od 2010 r. jest cyklicznym opiekunem roku aplikantów radcowskich oraz prowadzi grupy patronackie przygotowujące aplikantów do wykonywania zawodów.

Habilitant brał udział w przygotowywaniu reformy samorządu terytorialnego w 1998 r. (był doradcą podsekretarza stanu w MSWiA odpowiedzialnego za wprowadzenie reformy). Uczestniczył także w przygotowaniu obywatelskiego projektu nowelizacji ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw we współpracy z Fundacją Batorego. Warto wspomnieć, że wraz z prof. S. Gebethnerem przygotował rządowy projekt ordynacji wyborczej do Parlamentu Europejskiego, który stał się podstawą obowiązującej w latach 2004-2011 ustawy w tym zakresie. Wykonywał również ekspertyzy z zakresu prawa wyborczego dla Biura Studiów i Analiz Sejmu RP, MSWiA oraz KPRM, jak też ekspertyzy dla Urzędu Miasta Poznania w zakresie prawa samorządu terytorialnego.

Pan dr K. Urbaniak uczestniczył w zespołach eksperckich i konkursowych, a mianowicie: w zespole eksperckim ds. przygotowania projektu ustawy o wyborze członków do Parlamentu Europejskiego w Polsce oraz w zespole konkursowym „Przeglądu Prawa Konstytucyjnego” na najlepszą pracę magisterską z zakresu prawa konstytucyjnego i systemów politycznych. Jest także, od 2012 r., członkiem Rady Wielkopolskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia (w latach 2012-2016 pełnił funkcję przewodniczącego).

Stwierdzam, że dorobek Pana dr. Krzysztofa Urbaniaka we wskazanym powyżej obszarze, jest bogaty, różnorodny i znaczący. W większości zostały spełnione przez Habilitanta kryteria oceny w zakresie działalności dydaktycznej, popularyzatorskiej, w zakresie współpracy naukowej i uzyskanych nagród. Postuluję, by w przyszłości - biorąc pod uwagę zaangażowanie Habilitanta w zróżnicowane przedsięwzięcia oraz problematykę, którą się zajmuje - w większym zakresie angażował się we współpracę międzynarodową.

5. Końcowa ocena

Znacząca aktywność naukowa po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, a także monografia (pt. *Reformy systemu wyborczego do brytyjskiej Izby Gmin w XXI wieku. Ciągłość i zmiana w prawie wyborczym i praktyce ustrojowej*) przedstawiona jako osiągnięcie naukowe, pozwalają na stwierdzenie, że Pan dr Krzysztof Urbaniak jest osobą o ukształtowanej sylwetce naukowej, a także ugruntowanej w środowisku nauki prawa konstytucyjnego (jak i politologii) pozycji członka społeczności akademickiej.

Biorąc pod uwagę przedstawioną wyżej ocenę osiągnięć naukowych Habilitanta oraz Jego aktywność naukową, a także uwzględniając Jego dorobek dydaktyczny i popularyzatorski oraz w zakresie współpracy naukowej i uzyskanych nagród, stwierdzam, że Pan dr Krzysztof Urbaniak spełnia ustawowe warunki dopuszczenia do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego oraz wyrażam pozytywną opinię w sprawie nadania Mu stopnia doktora habilitowanego nauk prawnych w zakresie prawa.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Mieczysław...' followed by a stylized flourish.